

3. Сікорський Ю.М. Інституційна трансформація і нові форми трудових відносин в контексті діджиталізації. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 7(35). С. 183-194.

4. Туль С.І. Нові форми праці в умовах діджиталізації економіки та світового ринку праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. ч.2 вип. 22. С. 100-105.

БЕРЕЖНА Дарія

Студентка 3 курсу, 4 групи, відділення підготовки студентів денної форми навчання інституту права та безпеки спеціальності 081 «Право», Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса

СЕРЕДНИЦЬКА Інга

к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін інституту права та безпеки, Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРОЦЕДУРУ УСИНОВЛЕННЯ: СПРОЩЕННЯ ЧИ ОБМЕЖЕННЯ?

Усиновлення дітей є не тільки національно поширеним явищем, але і всесвітньо поширеним також і має за мету захистити дітей та забезпечити їм право на батьківську опіку та сімейне життя.

Збройна агресія російської федерації сприяла тому, що через війну багато дітей втратили своїх батьків і залишилися позбавленими батьківського піклування. Окрім того, під час воєнного стану у соціальних мережах має місце інформація, зокрема, про термінове усиновлення таких дітей, про спрощені процедури у період воєнного стану і т.д.

У зв'язку із цим чинне законодавство України потребувало внесення змін, а питання усиновлення в умовах воєнного стану набули ще більшої актуальності.

Відповідно до статті 20 Конвенції ООН про права дитини, яка набула чинності в Україні з 27 вересня 1991 року, держава зобов'язана надати допомогу та особливий захист дитині яка тимчасово або постійно позбавлена сімейного оточення або яка в її власних якнайкращих інтересах не може залишатися в такому оточенні. Держава відповідно до своїх національних законів забезпечує зміну догляду за дитиною, зокрема це усиновлення [1].

Відповідно до ст. 207 Сімейного кодексу України, усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду, а саме дитини: яка була покинута в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовилися забрати з них батьки, інші родичі (ч.1 ст.209 СК України); яку було підкинута чи знайдено (ч.1 ст.209 СК України); усиновлення братів та сестер (ст.210 СК України); а також у виняткових випадках суд може постановити

рішення про усиновлення повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена їхнього піклування (ч.2 ст.208 СК України) [2].

Усиновлення дітей в умовах воєнного стану – це складна та багатогранна проблема, яка потребує системного підходу та спільних зусиль всіх зацікавлених сторін. Це вимагає прискорених дій і змін у законодавстві, а також ефективного контролю за процесом усиновлення, забезпечуючи безпеку та інтереси дітей.

Застосування змін в законодавстві сприятиме покращенню процедури усиновлення в умовах воєнного стану, забезпечуючи оперативність, безпеку та інтереси дітей. Насамперед, держава зобов'язана забезпечити ефективний контроль та підтримку усиновлюваних дітей, а також підтримку та надання допомоги усиновлювачам, щоб забезпечити стабільні та гармонійні умови для життя цих дітей в новій сім'ї [3].

Ми не можемо говорити що зараз в умовах воєнного стану процедура усиновлення в Україні не працює, тобто, усиновити дитину під час війни практично неможливо.

Якщо на початку повномасштабного вторгнення процедура усиновлення призупинилася, то зараз вона починає повертатися до довоєнних показників. Пояснення цьому є те, що це пов'язано, зокрема, з неможливістю зібрання всього пакету документів, оскільки велика кількість судів і служб у справах дітей не працює, доступ до реєстрів закритий й отримати відповідні довідки неможливо.

Якщо на початку повномасштабного вторгнення не відбувалося міждержавне усиновлення, тобто усиновити дитину мали тільки українці і тільки ті, хто проживає в Україні, то зараз для спрощення процедура знайомства для тих, хто хоче усиновити дитину, яку було евакуйовано за межі України було дозволено проводити ознайомлення кандидатів в усиновлювачі з інформацією про дитину в режимі онлайн.

Однак бажаючі усиновити дитину можуть відповідно до процедури, порядку та вимог усиновлення згідно з українським законодавством.

Порядок усиновлення дитини в Україні регулюється Сімейним кодексом України та Порядком провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 року № 905 [4].

Але при цьому Міністерство соціальної політики України наголошує, що діти, евакуйовані до інших держав внаслідок надзвичайної ситуації, у тому числі діти, яким на території інших держав надано статус біженця, не можуть бути усиновлені, оскільки більшість із них не є сиротами, або немає офіційних достовірних підтверджень цьому.

Таким дітям має бути наданий тимчасовий догляд для можливого возз'єднання з їхніми сім'ями у майбутньому.

Крім того, важливо наголосити на тому, що через війну в багатьох регіонах були майже унеможливлені процедури знайомства і встановлення контакту з дітьми. Призупинили роботу суди та деякі служби у справах дітей, які евакуювалися в інші міста [5].

Навіть в умовах воєнного стану усиновлення є найкращою формою влаштування дітей, які залишилися без батьківського піклування, оскільки його метою вважається турбота про таких дітей, прирівнення їх усиновлювачами у юридичному відношенні до рідних, охорона та всебічне забезпечення інтересів дітей. Не зважаючи на воєнний стан, усиновлення, яке має надзвичайно важливе значення як для дітей, так і для усиновлювачів, здійснюється на загальних підставах з урахуванням норм чинного національного законодавства.

На сьогодні можна говорити, що війна дуже вплинула на дітей. Усі діти України, які живуть в умовах війни, мають потребу в психоемоційній підтримці, бо для них це великий стрес. Особливо це стосується тих дітей, які перебувають в інституційних закладах, бо в їхньому житті немає мами і тата, які змогли б обійняти, підтримати, допомогти, коли страшно, коли над головою літають ракети. Вони можуть переживати значні психологічні та емоційні труднощі, такі як посттравматичний стрес, тривога, депресія та відчуття втрати і безпорадності. Їм часто потрібна додаткова підтримка та робота з фахівцями для подолання цих труднощів і відновлення психічного здоров'я.

Усиновлювачі повинні мати розуміння та терпіння, а також бути готовими працювати з дитиною над її потребами та емоційними переживаннями. Тому процедура усиновлення в умовах війни для дітей дає зрозуміти та відчути спокій і усвідомлення того, що ти в безпеці, коли поруч є дорослий.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ:

1. Конвенція ООН про права дитини. Редакція зі змінами, схваленими резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року, ратифіковано Постановою ВР № 789-ХІІ від 27.02.91 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text (дата звернення: 10.10.2024)

2. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення: 10.10.2024)

3. Мирза С.С. Усиновлення у період воєнного стану: проблеми та перспективи. Захист прав людини в Україні в умовах воєнного стану: матеріали II-ї міжнародної науково-практичної конференції. ДДУВС, (Дніпро, 24 червня 2022 р.). С. 117-119. (дата звернення: 10.10.2024)

4. Усиновлення та тимчасове влаштування дітей в умовах воєнного стану. Українська Гельсінська спілка з прав людини від 18.03.2022 URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/usynovlennia-ta-tymchasove-vlashtuvannia-ditey-v-umovakh-voiennoho-stanu/> (дата звернення: 10.10.2024)

5. Васильєва Д. Усиновлення під час війни: як зараз відбувається цей процес. Юридична газета. 04 серпня 2022 р. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/usynovlennya-pid-chas-viyni-yak-zaraz-vidbuvaetsya-cey-proces.html> (дата звернення: 10.10.2024)